

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky, soudce zpravodaje JUDr. Tomáše Langáška a soudce JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **M. S.**, zastoupeného Mgr. et Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem, se sídlem Praha 9, Čihákova 871/15, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní příhrádka 21/OAM, týkající se řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. června 2013, č. j. OAM-111/ZA-ZA04-ZA14-2013, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 15. ledna 2014, č. j. 28 Az 8/2013 - 59,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 15. ledna 2014, č. j. 28 Az 8/2013 - 59, **se ruší** a věc **se** tomuto soudu **vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I.

Vymezení případu

[1] Žalobce je státním příslušníkem Gruzie. Žalobce tvrdí, že je členem někdejší vládnoucí strany (Sjednocené) Národní hnutí prezidenta Michaila Saakašviliho (dále též „UNM“), kterou v době svého pobytu v Gruzii aktivně podporoval a finančně na její aktivity přispíval. Po vítězství opoziční strany Gruzínský sen v parlamentních volbách v říjnu roku 2012 žalobce se svou manželkou paní N. S., nar. X, též státní příslušnosti, přicestoval dne 13. března 2013 letecky do České republiky (o její kasační stížnosti vede Nejvyšší správní soud dosud neskončené řízení pod sp. zn. 5 Azs 20/2014).

[2] Dne 2. dubna 2013 podali žalobce a jeho manželka žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice. V žádosti a při následném pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany

konaném dne 9. dubna 2013 žalobce uvedl následující skutečnosti. Žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany z důvodu, že byli on a jeho manželka v Gruzii pronásledováni z důvodu žalobcova členství v politické straně Národní hnutí. Žalobce byl na přelomu října 2012 a listopadu 2012 dvakrát zbit třemi až čtyřmi maskovanými útočníky. V listopadu 2012 byl žalobci zablokován bankovní účet. Žalobce nevěděl, kdo o zablokování jeho účtu rozhodl. Následně žalobci rovněž vyhrožovala policie a lidé z finančního úřadu. Živnostenský úřad nutil žalobce ukončit podnikání, což žalobce následně učinil. Na uvedené skutečnosti si žalobce nestěžovatel u příslušných orgánů, neboť s ohledem na jejich obsazení po parlamentních volbách by stížnosti žalobce byly neúspěšné.

[3] Tyto skutečnosti potvrdila v pohovoru konaném dne 9. dubna 2013 rovněž žalobcova manželka, která dále uvedla, že problémy jim způsobovali členové vládnoucí strany Gruzínský sen působící na obecním úřadě v místě bydliště žalobce a jeho manželky. V listopadu 2012 uzavřel živnostenský úřad rovněž kadeřnický salon manželky žalobce, písemné rozhodnutí však nedostali. Obdobné problémy měli rovněž další příznivci strany Národní hnutí.

[4] Rozhodnutím ze dne 27. června 2013 č. j. OAM-111/ZA-ZA04-ZA14-2013 e. č. Y rozhodl žalovaný o žádosti žalobce tak, že se mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, neuděluje.

[5] Žalovaný dospěl k závěru, že žalobce v zemi původu sice uplatňoval politická práva a svobody, kvůli těmto aktivitám žalobce nicméně nebyl ve vlasti azylově relevantním způsobem pronásledován. Pro ověření pravosti tvrzení žalobce vycházel žalovaný z informací o zemi původu, konkrétně z informace Ministerstva zahraničních věcí České republiky č. j. MZV ČR 101308/2013-LPTP ze dne 20. května 2013 a ze společné zprávy vypracované v rámci spolupráce azylových úřadů Německa, Rakouska a Švýcarska ke zdravotnímu systému a lékařské péči z června 2011. Z prvně uvedené zprávy vyplývá, že po parlamentních volbách v říjnu 2012 došlo na úrovni místních zastupitelstev k výrazným změnám, konkrétně členové Národního hnutí podali žádosti o ukončení pracovního poměru, což bylo doprovázeno protesty místního obyvatelstva, které se neobešly bez nezákonného jednání. Dle tvrzení představitelů Národního hnutí zahrnoval tlak na představitele místní samosprávy fyzické a verbální útoky či výhrůžky rodinám. Z uvedených skutečností učinil žalovaný závěr, že se uvedené skutečnosti žalobce nedotýkají, neboť z jeho vyjádření nevyplývá, že by byl představitel místní samosprávy. S ohledem na skutečnost, že problémy příznivců Národního hnutí nebyly dosud předmětem soudního rozhodnutí, zaujal žalovaný názor, že žalobce měl ve vlasti k dispozici nástroje, kterými může účinně bránit svá práva, což ovšem neučinil v žádné z tvrzených skutečností. Žadatel dále popisované potíže zařadil na přelom října a listopadu 2012, avšak vlast opustil až v březnu roku 2013. S ohledem na tyto skutečnosti správní orgán žalobci neudělil mezinárodní ochranu podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Žalobci nebyla rovněž udělena ochrana podle § 13 a § 14 zákona o azylu.

[6] Proti tomuto rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“) podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“). V žalobě žalobce namítal, že žalovaný řádně nezjistil stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, neboť se ve světle žalobcem uplatněných argumentů nedostatečně seznámil se situací v zemi původu žalobce a neobstaral si pro své rozhodnutí dostatečné podklady. Nejen ze zprávy vyžádané Ministerstvem vnitra, ale i z ostatních veřejně dostupných zpráv citovaných žalobcem v žalobě vyplývá, že jsou pronásledováni rovněž řadoví příznivci Národního hnutí. Žalovaný nadto o žádný důkaz neopírá závěr, že žalobce má ve vlasti k dispozici nástroje, kterými může účinně bránit svá práva.

[7] Krajský soud žalobu v návěti uvedeným rozsudkem zamítl. Krajský soud vyšel ze zpráv a informací shromážděných žalovaným a ve vztahu k § 12 zákona o azylu uvedl, že ačkoliv lze aktivity žalobce označit za uplatňování politických práv a svobod, nelze uvedené obtíže z hlediska jejich trvání a intenzity postavit na roveň pronásledování z azylově relevantních důvodů. Pokud jde o možnost využití vnitrostátní ochrany, vyšel krajský soud z informace obstarané žalovaným č. j. MZV ČR 101308/2013-LPTP ze dne 20. května 2013 a dospěl k závěru, že i když se ze zprávy podává nejednoduchá povolební situace, neplyne z jejího obsahu, že by občané mající pocit bezpráví nemohli tuto skutečnost oznámit úřadům a požadovat její řešení. Krajský soud proto nepovažoval za nebytné doplnit dokazování obsahem různých článků o situaci v Gruzii, jak bylo navrhováno v žalobě. Následně krajský soud přezkoumal též závěry žalovaného ve vztahu k § 13 a § 14 zákona o azyl, přičemž neshledal důvody, které by ho vedly ke zrušení napadeného rozhodnutí.

II.

Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[8] Proti rozsudku krajského soudu ze dne 15. ledna 2014 č. j. 28 Az 8/2013-59 (dále jen „napadený rozsudek“) podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost, v níž navrhoval jeho zrušení z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[9] Stěžovatel konkrétně namítal, že krajský soud nezjistil úplně a objektivně skutkový stav ohledně situace v zemi jeho původu. Při přezkumu měl přihlídnout ke stěžovatelem navrhovaným důkazům; ačkoliv stěžovatel nebyl předním představitelem Národního hnutí, pronásledování v Gruzii postihlo nejen čelní představitele Národního hnutí, ale i jejich sympatizanty. Stěžovatel dále nesouhlasil s hodnocením jeho situace soudem jako „problémů každodenního života“, které vyžadují určitou „přidanou hodnotu“ k tomu, aby se staly azylově relevantními skutečnostmi. Dle názoru stěžovatele tento názor odporuje ustálené judikatuře Nejvyššího správního soudu. V kasační stížnosti stěžovatel dále nesouhlasil s hodnocením krajského soudu ve vztahu k § 14a zákona o azylu.

[10] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že v řízení o udělení mezinárodní ochrany vycházel především z výpovědí stěžovatele a dále z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Gruzii, které jsou součástí správního spisu. Žalovaný nepochybně, že žalobce svou činností uplatňoval politická práva a svobody. Nedospěl však k závěru, že stěžovatel byl pro uplatňování těchto práv pronásledován. Nadto stěžovatel a jeho manželka měli možnost se proti problémům účinně bránit u kompetentních státních orgánů.

[11] V kasační stížnosti požádal stěžovatel o ustanovení právního zástupce. Usnesením Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Azs 30/2014-20 ze dne 24. února 2014 byl stěžovateli ustanoven Mgr. et Bc. Filip Schmidt, LL.M., advokát, se sídlem Čihákova 871/15, 190 00 Praha 9.

III.

Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[12] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., byv vázán rozsahem a důvody, které byly uplatněny v kasační stížnosti.

[13] V dané věci jde o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, jež má podle zákona zvýšený práh přezkumu ze strany Nejvyššího správního soudu. Pokud taková kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud, aniž by takové usnesení musel odůvodňovat, pro nepřijatelnost (§ 104a s. ř. s.). O přijatelnou kasační stížnost se např. podle usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Azs 13/2006-39 ze dne 26. dubna 2006, publikovaného pod č. 933/2006 Sb. NSS, jedná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost vznáší ne plně prejedikovanou právní otázku; (2) kasační stížnost obsahuje právní otázku, která je dosavadní judikaturou řešena rozdílně; (3) je potřeba učinit judikatorní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (blíže viz citované usnesení zdejšího soudu).

[14] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná, neboť krajský soud se při posouzení dané věci dopustil některých pochybení (viz níže), která mohla mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[15] Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[16] Podle § 12 zákona o azylu se cizinci udělí azyl, je-li a) pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování (mimo jiné) pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. Ve smyslu rozsudku Nejvyššího správního soudu sp. zn. 5 Azs 36/2008 ze dne 28. května 2009 musí žadatel o azyl podle § 12 písm. b) zákona o azylu *kumulativně* splnit následující kritéria: „(1) musí se nacházet mimo zemi svého původu (tato podmínka není explicitně v zákoně o azylu stanovena, neboť se presumuje z povahy věci); (2) musí mít odůvodněný strach [viz § 12 písm. b) zákona o azylu]; (3) jemu hrozící újma musí dosahovat intenzity pronásledování [viz § 12 písm. b) zákona o azylu ve spojení s definicí pronásledování nyní zakotvenou v § 2 odst. 8 zákona o azylu]; (4) ochrana v zemi původu selhala (viz definice pronásledování nyní zakotvená v § 2 odst. 8 zákona o azylu); (5) musí být pronásledován z azylově relevantních důvodů [viz § 12 písm. b) zákona o azylu]; a (6) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule (viz § 15 zákona o azylu)“. Obdobné podmínky platí v případě § 12 písm. a) zákona o azylu, jen s tím rozdílem, že toto ustanovení (ve vazbě na čl. 43 Listiny základních práv a svobod, resp. z důvodu existence tohoto ustanovení na ústavní úrovni) speciálně cílí na jeden z azylově relevantních důvodů, jenž je jinak zahrnut v podmínce (5), a na zkušenost již uskutečněného (prožitého) pronásledování, o niž se objektivně opírá též odůvodněný strach z dalšího pronásledování v případě návratu ve smyslu podmínky (2).

[17] Žalované ministerstvo i soud dospěly k závěru, že stěžovatelu činnost v Gruzii lze označit za uplatňování politických práv a svobod, současně však nedospěly k závěru, že by kvůli těmto aktivitám stěžovatel byl ve své vlasti azylově relevantním způsobem pronásledován. Krajský soud to – zaměřiv se jen na stěžovatelem předestřený příběh – vyjádřil přímočaře a bez obalu tak, že „problémy žalobcem popisované krajský soud nepochybně, představují [však] dle názoru soudu problémy každodenního života při střídání moci dvou významných politických stran ve státě, kde úroveň demokracie nedosahuje obvyklých standardů“ s tím, že by stěžovatel musel zažít problémy v míře intenzivnější, než v jaké je popisuje (krajský soud to eufemisticky nazývá „přidanou hodnotou“), aby dosáhl hranice umožňující udělit mu mezinárodní ochranu, jinak by „za žalobcem předpokládané situace měli nárok na udělení mezinárodní ochrany všichni sympatizanti a členové

strany Národního hnutí, kteří o tuto ochranu požádají. Jakkoli toto vyjádření působí poněkud drsně, je projevem určité racionální skepse nad reálnými možnostmi institutů mezinárodní ochrany v případech, kdy dochází k rozsáhlému, byť v jednotlivostech méně intenzivnímu porušování základních lidských práv ve třetích zemích, které takřikajíc „zevšednělo“. V kontextu nyní posuzovaného případu se však tento přístup jeví jako nepřipadný a zavádějící. Tak především, krajský soud zaměňuje část za celek: ne všichni sympatizanti a členové Národního hnutí opustili nebo hodlají opustit svou vlast a zřejmě ne všichni se nacházeli v obdobné situaci jako stěžovatel nebo zaznamenali podobnou zkušenost. Každý případ je nutno posuzovat individuálně. Za druhé, skutečnosti, které stěžovatel tvrdí, tj. fyzické násilí a výhrůžky fyzickým násilím, tlak ze strany oficiálních či polooficiálních struktur, faktickou konfiskaci finančních prostředků na podnikatelském účtu, uzavření podniku a znemožnění dalšího podnikání, nelze jednoduše bagatelizovat jako standardní projevy střídání moci v méně rozvinutých demokraciích. I kdyby tomu tak bylo, právo podnikat a provozovat hospodářskou činnost a právo vlastnit majetek patří mezi základní práva (srov. čl. 11 a 26 Listiny základních práv a svobod) a jejich uplatňování vede k zajištění obživy, nemluvě o právu na nedotknutelnost osobnosti (čl. 7 Listiny základních práv a svobod). Nejvyšší správní soud má stručně řečeno za to, že v rovině tvrzení (aniž by v tuto chvíli hodnotil věrohodnost a průkaznost jeho azylového příběhu) toho stěžovatel uvádí dost, aby – slovy krajského soudu – dosáhl oné „přidané hodnoty“. Konečně, úvaha krajského soudu je zavádějící v tom, že ve skutečnosti nešlo o zhodnocení míry „přijatelného“ pronásledování, standardního vzhledem k poměrům v té či oné zemi. Krajský soud tuto nepřipadnou úvahu použil spíše pro zjednodušení důkazní situace. Z jeho úvah totiž plyne, že i kdyby se všechno odehrávalo tak, jak stěžovatel popisuje, nesvědčilo by to podle krajského soudu o azylově relevantní intenzitě příkoří, jež se mu dělo a jež by pak mohlo být označeno za pronásledování, a proto ani nebylo na základě této optiky nutné zabývat se dalšími důkazy navrženými za účelem získání přesných, aktuálních a objektivních informací o zemi původu. Přitom ani žalovaný k žádosti stěžovatele o mezinárodní ochranu tímto způsobem nepřistupoval a pokusil se standardně obstarat relevantní informace o zemi původu, aby s nimi konfrontoval stěžovatelův azylový příběh. Jeho hodnocení ze strany krajského soudu se proto jeví jako zbytečné a z tohoto důvodu není třeba se jím ani v tomto rozsudku dále zabývat, naopak je vhodné obrátit pozornost k zákonným podmínkám pro udělení mezinárodní ochrany, jak byly rekapitulovány výše.

[18] V případě stěžovatele lze tedy za daného stavu řízení považovat za nesporné splnění podmínek (1) a (6), jak byly rekapitulovány v odstavci [16] odůvodnění tohoto rozsudku. Za splněnou lze považovat i podmínku (5), tj. existenci azylově relevantního důvodu, neboť žalované ministerstvo i krajský soud opakovaně vyjádřily stanovisko, že stěžovatel ve vlasti uplatňoval politická práva a svobody a že z tohoto uplatňování vzešly problémy, jimž čelil. Sporným zůstává splnění podmínek (2), (3) a (4), což žalované ministerstvo a krajský soud vyjadřují tím, že příkoří, k němuž v případě stěžovatele došlo, resp. obavy z (dalšího) příkoří nedosahují „azylově relevantní intenzity“ pronásledování ve smyslu zákona o azylu (žalovaný nadto pochybuje i o příčinné souvislosti, když říká, že nelze ověřit, zda čelil deklarovaným výhrůžkám osob údajně z řad policie a finanční správy, resp. zda došlo k ukončení jeho podnikání právě pro nátlak v souvislosti s uplatňováním politických práv a svobod), a dále že nelze ochranu v zemi původu označit za selhávající, resp. selhavší.

[19] Právě k objasnění, zda jsou splněny podmínky (3) a (4), si žalovaný vyžádal výše uvedené informace o zemi původu a na jejich základě dospěl k závěru, že splnění uvedených podmínek pro udělení azylu neprokazují. Ze stejných informačních zdrojů vyšel i krajský soud, jenž je považoval (v kontextu úvah předestřených výše) za dostatečné natolik, že nepovažoval za nezbytné doplnit dokazování obsahem různých článků o situaci v Gruzii, jak v žalobě

navrhoval stěžovatel. Přitom právě neodůvodněné neprovedení těchto důkazů stěžovatel v kasační stížnosti namítá (námitka opomenutých důkazů).

[20] Bližší pohled na tyto informační materiály nicméně prozrazuje, že ve vztahu ke stěžovatelovu příběhu žádné relevantní informace v podstatě neobsahují. Infobanka ČTK – Země světa/Gruzie (stav k 17. dubnu 2013) obsahuje pouze základní souhrn nejdůležitějších politických událostí, včetně vítězství koalice Gruzínský sen – Demokratická Gruzie v říjnu 2012 a navazujících změn ve vládě. Společná zpráva vypracovaná v rámci spolupráce azylových úřadů Německa, Rakouska a Švýcarska ke zdravotnímu systému a lékařské péči v Gruzii z června 2011 je zcela, jak už název tohoto dokumentu napovídá, ve vztahu ke stěžovatelovým tvrzením irelevantní. Konečně informace Ministerstva zahraničních věcí České republiky č. j. MZV ČR 101308/2013-LPTP ze dne 20. května 2013, vydaná pro žalovaného v odpovědi na jeho cílené dotazy, se s příběhem prezentovaným stěžovatelem také povětšinou mívá. Po konstatování, že oblast lidských práv je v Gruzii „*v poměrně složitém vztahu*“ a že má nová gruzínská vláda k opětovnému nastolení spravedlnosti „*jednoznačný mandát veřejnosti*“, se ve zprávě v několika málo větech uvádí, že „*především na úrovni místních zastupitelstev [došlo] ke výrazným změnám, které doprovázely nepříznivé okolnosti. Celá řada představitelů místních zastupitelstev (představujících bývalou vládní stranu ...) podala žádosti o ukončení pracovního poměru. Řada změn na této úrovni přitom proběhla během výrazných protestů místního obyvatelstva. Místní obyvatelstvo složené především z příznivců vítězného Gruzínského snu organizovalo protesty s požadavkem rezignace vyšších úředníků místních zastupitelstev. Protesty se v řadě případů neobešly bez nezákonného jednání. Podle tvrzení představitelů UNM [Saakašviliho bývalá vládnoucí strana Sjednocené národní hnutí] zahrnoval tlak na představitele místní samosprávy fyzické a verbální útoky či vyhrůžky vůči rodinám. ZÚ Tbilisi disponuje informacemi gruzínských NGOs, podle kterých na tyto projevy současná vláda neodpověděla dostatečnými preventivními opatřeními.*“ Na dotaz žalovaného stran situace příznivců, podporovatelů a řadových členů Saakašviliho bývalé vládnoucí strany Ministerstvo zahraničních věcí odpovídá tak, že „*ZÚ Tbilisi v tuto chvíli sice eviduje tvrzení představitelů UNM na nižší úrovni o tlaku vyvíjeném v různých formách (vyhrůžky, zastrasování), problémy ... však dosud nebyly předmětem soudního rozhodnutí, které by potvrdilo jejich reálný základ*“ a že „*nemá k dispozici informace, které by potvrzovaly represe státních orgánů vůči neúspěšným žadatelům o azyl, kteří byli vráceni zpět do své domovské vlasti*“.

[21] Nejvyšší správní soud připomíná, že podle čl. 8 odst. 2 písm. b) směrnice Rady 2005/85/ES ze dne 1. prosince 2005, o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka (dále jen „*procedurální směrnice*“), jsou členské státy povinny zajistit, aby při rozhodování o žádostech o azyl „*byly získávány přesné a aktuální informace z různých zdrojů, např. z Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR), týkající se obecné situace v zemích původu žadatelů o azyl a případně v zemích jejich příjezdu*“. S podporou obecných ustanovení správního řádu (§ 2 odst. 4, § 3 a 50) tato povinnost pro řízení o žádosti o mezinárodní ochranu pro žalovaného vyplývá zejména z § 19 odst. 1 zákona o azylu, jež je třeba interpretovat eurokonformně ve smyslu zmíněného čl. 8 odst. 2 písm. b) procedurální směrnice. Jak Nejvyšší správní soud uvedl např. v rozsudku č. j. 1 Azs 105/2008-81 ze dne 4. února 2009, dle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu (rozsudek ze dne 21. prosince 2005 č. j. 6 Azs 235/2004-57) „*není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují.*“ V rozsudku ze dne 25. července 2005 č. j. 5 Azs 116/2005-58 pak Nejvyšší správní soud konstatoval, že „*český zákon o azylu nezakotvuje v režimu azylového řízení zásadu in dubio pro reo, pokud jde o tvrzení žadatele o azyl. V praxi pak zmírnění důsledků neexistence této zásady představuje rozdělení důkazního břemene mezi žadatele a stát tím způsobem, že stát je zodpovědný za náležité zjištění reálií o zemi původu, ale žadatel musí unést důkazní břemeno stran důvodů, které se týkají výlučně jeho osoby.*“

[22] Z uvedeného se jeví, že kasační námitka stran nedostatků při zjišťování skutkového stavu ohledně situace v zemi jeho původu je důvodná. Krajský soud označil informace použité žalovaným za dostatečné, ačkoliv ve skutečnosti vesměs nejsou ke stěžovatelské situaci přílehlavými, dílem dokonce stěžovatelské verzi nepřímou odpovídají (zejména pokud z nich plyne přenášení napětí mezi hlavními politickými formacemi až na lokální úroveň, na úroveň místních samospráv, byť stěžovatel funkcionářem místní samosprávy nebyl). Rozhodně však nejde o informace z více zdrojů; ve skutečnosti jde o informace z jednoho jediného zdroje, jímž je české Ministerstvo zahraničních věcí, resp. jeho zastupitelský úřad v Tbilisi. Je také nepochybné, že nejde o jediný přístupný zdroj informací, ostatně zodpovědnost za náležité zjištění reálií o zemi původu leží na žalovaném a této zodpovědnosti jej nezbavuje ani absence důkazních návrhů ze strany stěžovatele ve správním řízení. Kromě důkazních návrhů vznesených v řízení před krajským soudem lze, aniž by Nejvyšší správní soud v tuto chvíli hodnotil jejich použitelnost v řízení (relevantnost, úplnost, aktuálnost, spolehlivost atd.) a jejich promítnutí do výsledku řízení o stěžovatelské žádosti o mezinárodní ochranu, poukázat například na veřejně dostupnou zprávu Ministerstva zahraničních věcí USA (*Georgia 2013 Human Rights Report*, přístupná na stránkách <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year=2013&dclid=220280>), z níž lze na str. 24, 39 a 40 čerpat informace o situaci v Gruzii a napětí mezi hlavními politickými formacemi na lokální úrovni.

[23] Vada v řízení před soudem spočívající v tzv. opomenutých důkazech je podle mnohých nálezů Ústavního soudu porušením základního práva na soudní ochranu obecně, bez ohledu na předmět daného řízení. Ústavní soud dává již od počátku své činnosti opakovaně najevo (např. nález sp. zn. III. ÚS 61/94 ze dne 16. února 1995, N 10/3 SbNU 51), že tzv. opomenuté důkazy, tj. důkazy, o nichž v řízení nebylo soudem rozhodnuto, případně důkazy, jimiž se soud (podle zásad volného hodnocení důkazů) nezabýval, téměř vždy založí nejen nepřezkoumatelnost vydaného rozhodnutí, ale současně též jeho protiústavnost. „*Zákonem předepsanému postupu v úsilí o právo (zásadám spravedlivého procesu) vyplývajícímu z Listiny (čl. 36 odst. 1) nutno rozumět tak, že ve spojení s obecným předpisem (o. s. ř.) v řízení před soudem musí být dána jeho účastníkovi možnost vyjádřit se nejen k provedeným důkazům (čl. 38 odst. 2 Listiny) a ke věci samé, ale také označit (navrhnout) důkazy, jejichž provedení pro zjištění (prokázání) svých tvrzení pokládá za potřebné; tomuto procesnímu právu účastníka odpovídá povinnost soudu nejen o vznesených návrzích (včetně návrhů důkazních) rozhodnout, ale také – pokud jim nevyhoví – ve svém rozhodnutí vyložit proč, z jakých důvodů (zpravidla ve vztahu ke hmotněprávním předpisům, které aplikoval, a právním závěrům, k nimž na skutkovém základě věci dospěl) navržené důkazy neprovedl, resp. pro základ svých skutkových zjištění je nepřevzal (§ 153 odst. 1, § 157 odst. 2 o. s. ř.); jestliže tak obecný soud neučiní, zatíží své rozhodnutí nejen vadami spočívajícími v porušení obecných procesních předpisů, ale současně postupuje v rozporu se zásadami vyjádřenými v hlavě páté (především čl. 36 odst. 1, čl. 38 odst. 2) Listiny, a v důsledku toho i v rozporu s čl. 95 odst. 1 Ústavy České republiky.*“ (nález sp. zn. III. ÚS 139/05 ze dne 20. října 2005, N 200/39 SbNU 117). V kontextu azylového řízení, je-li takovým opomenutým důkazem důkaz, jenž má zjistit reálie o zemi původu ve smyslu výše citované judikatury správních soudů, to platí tím spíše, že je to stát, potažmo žalovaný, a nikoli žadatel o mezinárodní ochranu, kdo má z právního řádu vyplývající zodpovědnost za náležité zjištění těchto skutečností.

[24] Nejvyšší správní soud proto kasační stížnosti pro tuto vadu, spadající pod tzv. jinou vadu řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. vyhověl a napadený rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[25] O nákladech řízení před Nejvyšším správním soudem rozhodne podle § 110 odst. 3 s. ř. s. krajský soud v dalším řízení.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. května 2014

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu